

> Najaarsruigtes van levensbelang

Bericht uitgegeven door FREE Nature op dinsdag 15 september 2015

Wie nu door de uiterwaarden loopt ziet volop ruigte van zware mosterd, grote klit, brandnetel, distels en andere kruiden. In het najaar kleuren de gebieden in vele kleuren bruin, geel en rood. Deze ruigtes zijn van levensbelang voor tal van soorten, nu en straks in de winter tot aan de volgende lente toe!

De komende maanden dragen de overstaande kruiden volop zaad. Omdat bij natuurlijke begrazing de voedselvoorraad in de winter het aantal dieren in het terrein bepaalt, en niet het aanbod in de zomer, hebben al deze kruiden de afgelopen maanden volop kunnen bloeien. Bij natuurlijke begrazing gaat de natuur in volle ruigte de winter in. In de herfst profiteren tal van vogels, maar ook muizen en andere knaagdieren, van het aanwezige zaad. Het bekendste voorbeeld is misschien wel de putter, ook bekend onder de naam distelvinkje, die nu de zaden uit de distels plukt.

De Beuningse uiterwaarden eind augustus, de ruigte is volop aanwezig en begint te kleuren (foto: Roeland Vermeulen)

In de loop van de winter raakt het verse groene gras op. Nu zijn de overstaande kruiden van levensbelang voor de grote grazers zelf. Galloways, koniks en Schotse Hooglanders schakelen steeds vaker over op het eten van minder smakelijke voedselbronnen. De gele en bruine kruiden hebben hun zaad kunnen afgeven en vormen in de winter een belangrijk onderdeel van het voedsel van de grazers.

De Klompenwaard kleurt half september in tal van herfstkleuren (foto: Roeland Vermeulen)

Aan het eind van de winter zijn grote delen kort afgegraasd, de kale bodem is klaar voor een nieuw groeiseizoen. Toch staan ook nu nog in overhoekjes de laatste overstaande kruiden. Waar de stengels van ruigtekruiden onaangeroerd blijven, kunnen insecten de winter overleven. In de holle stengels overwinteren hun larven, bijvoorbeeld in die van de grote kaardenbol.

In de wintermaanden eten de Galloways van de overstaande kruiden in de Groenlanden (foto: Tanja de Bode)

Hoe anders zien de cultuurgraslanden er op dit moment van het jaar uit. De boer zet zijn dieren 's winters veelal op stal of voert de dieren bij. Hierdoor bepaalt het voedselaanbod in de zomer het aantal dieren en gaan terreinen gekortwiekt de herfst en winter tegemoet; ontbreken de najaarsruigtes, ontbreekt zaad als voedingsbron in het najaar en ontbreekt de overwinteringsplek voor vele larven.

Bij natuurlijke begrazing is dat precies andersom en gaat de natuur vol de winter in en komt er kort weer uit!

De Beuningse uiterwaarden eind april, er staat nog slechts een enkele bruine stengel, er is volop ruimte voor een nieuw groeiseizoen (foto: Roeland Vermeulen)

Tekst: Roeland Vermeulen, [FREE Nature](#)

Foto's: Roeland Vermeulen, [FREE Nature](#); Tanja de Bode, [FREE Nature](#)

Nederland (incl. Caraïben)